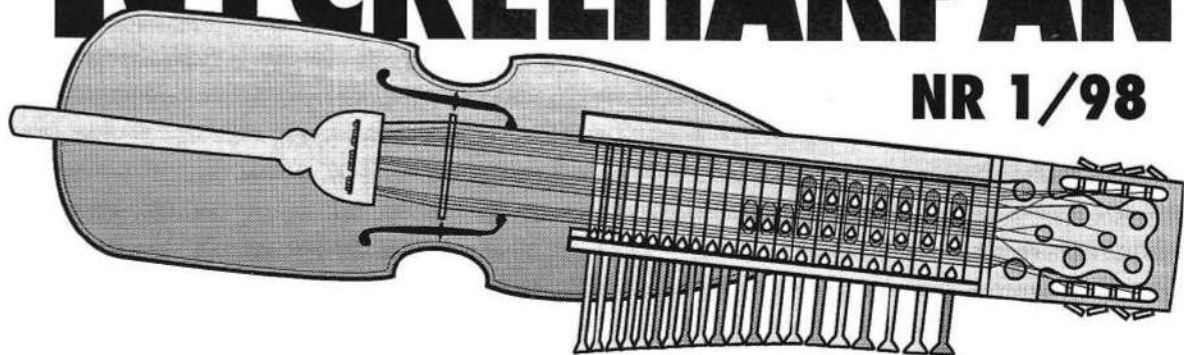

NYCKELHARPAN

NR 1/98

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS MEDLEMSTIDNING

KALLELSE TILL ÅRSMÖTET.

VM I NYCKELHARPSPEL.

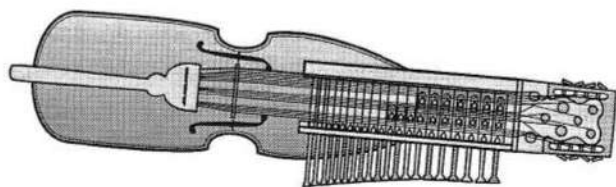
SPELMANSSTÄMMA PÅ SKANSEN
MED EFTERFÖLJANDE FEST.

EN SPELVÄLL MED MED MATS LILJEHOLM.

PETER PUMA HEDLUND.

ROTSPEL.

622 15 01

NYCKELHARPAN NR 1/98

Årgång 12.

Medlemstidning för Föreningen Nyckelharpan.

Utkommer med 4 nr per år. ISSN 1401-2936

Adress: Föreningen Nyckelharpan, c/o Möllerman
Riddarstigen 17A, 183 30 Täby.

Tel. kvällar och helger 08-768 13 66, dagtid 08-402 07 84.

Ansvarig utgivare: Sture Möllerman.

Redaktion:

Sture & Marianne Möllerman, tel 08-768 13 66.

Anne-Marie Tärnström, tel 08-89 91 80.

Artiklar och bilder ur Nyckelharpan får ej kopieras för publicering utan medgivande från redaktionen.

Material till nästa nummer skall vara på redaktionen senast 10 maj.

Medlemsskap i Föreningen Nyckelharpan kan väljas antingen fullt eller begränsat.

Fullt årligt medlemsskap erhålles mot inbetalning av 125 kr på föreningens postgirokonto nr 491 82 94-2.

Väljer du lägre medlemsavgift, 100 kr, erhåller du tidningen Nyckelharpan men avstår från all övrig information.

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS STYRELSE

		Telefon
Ordförande	Sture Möllerman	08-768 13 66
Kassör	Paul Westman	08-649 22 09
Sekreterare	Anne-Marie Tärnström	08-89 91 80
Ledamot	Ingemar Aronsson	08-99 62 19
Ledamot	Bertil Wettersten	08-500 312 65
Suppleant	Christer Kvarne	08-641 25 12
Suppleant	Bertil Svensk	08-741 23 65

Föreningen Nyckelharpan org. nr 80 20 11-4289

Adressändring sändes till

Bertil Svensk, Örnens väg 44, 136 40 Haninge.

OMSLAGSBILDEN

Hartwickska Huset onsdagen den 11:e februari med Mats Liljeholm från Kungsängen som årets första gästspelman. Läs mer på sid. 9.

Foto: Marianne Möllerman

INNEHÅLL

i detta nummer

Lyssnat på	sid. 3
Kallelse till årsmöte	sid. 4-5
VM i nyckelharpspel	sid. 6
Spelmansstämma på Skansen	sid. 6-7
Kanonpolska	sid. 8
Mats Liljeholm på Hartwickska Huset	sid. 9
Peter Puma Hedlund	sid. 10-11
Pierre Alwert och Rotspel	sid. 12

**Nästa manus-
stopp:
10:e maj.**

Medlems- avgiften och ny matrikel.

Med detta nummer bifogar vi ett förtryckt inbetalningskort för medlemsavgiften 1998. Du behöver bara fylla i vilken typ av medlemsskap du önskar och belopp. Om din adress eller ditt namn är felaktigt, var vänlig och skriv i så fall det rätta på platsen för detta. Uppgiften kommer att ligga till grund för vår nya medlemsmatrikel, som beräknas komma ut senare i år.

BIRGER GUSTAFSSON AB

är Föreningen Nyckelharpan sponsor i form av mycket generösa villkor vid tryckning av bl annat vår medlemstidning. Vi tackar alla hos Birger Gustafsson AB som på detta sätt stöder vår verksamhet.

I bland känner nog de flesta av oss att det inte händer så mycket med det egna nyckelharpspelande. Vi står still och stampar på samma plätt. Inspirationen vill heller inte riktigt infinna sig. Det är nästan så man ger upp alltihop och lägger harpan i malpåse.

Men så plötsligt, händer något. Det kan vara en låt som griper tag i en eller någon annan spelman/spelgrupp – ny eller gammal – som inspirerar till fortsatt spel. Input brukar man idag kalla sådant.

Det är viktigt att man får en massa inputs här i livet. Men dom kommer sällan av sig själva. Man får kanske jobba lite för detta och öppna sina sinnen. När det gäller vårt förhållande till musicerandet bör det inte vara så svårt. Idag finns det spelmansstämmor och träffar i snart sagt varenda kvarter. Hela året om, inte bara under sommaren som var det vanliga förr i tiden. Och nya lyssningsvärda CD:n droppar ständigt in på marknaden.

Årets första input fick jag vid midvinterstämman i Kallhäll i januari. Jag hade tänkt mig ett kort besök för att bara känna lite grand på spelandet. Marianne, min fru, kände likadant. Vi skulle inte bli kvar så länge. Vi kom dit precis när allspelet var avslutat och bus(k)spelet kommit igång. Vi packade upp våra instrument och sällade oss för en kort stund till en större grupp Uppsalaspelmän. Va kul, låtar som vi inte spelat på länge! Det var väl knappast något skönspele, men spelglädjen var inget att klaga över. Snart mötte jag igenkännande nickar och ögonkast från flera håll.

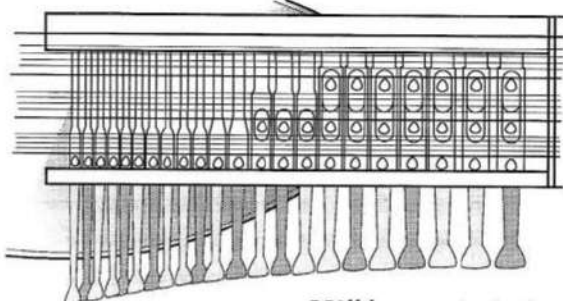
Efter en stund smög vi vidare bland allehanda spelgrupper, stora som små, för att se och höra om det fanns något mer intressant innan hemfärden till middagen. Men vi kanske skulle lyssna lite på scenspelet först? Bara lite. Och en liten fika måste vi också ha.

Resten kan ni nog gissa er till. Det blev både kortkurs för storspelmän och spontant spel med gamla och nya bekanta från Sala, Järfälla, Täby och Stockholm. Lite prat med skiv- och instrumentförsäljare. Klockan hann passera tio på kvällen innan vi reste hem och då hade vi även hunnit med några varv på dansgolvet. Det kallar jag en input!

Sedan har det fortsatt av bara farten. Harpan får jobba mer än den gjort på länge. Skiv- och bandspelarna går varma och låtnedteckningar ligger framme lite här och var i huset. både gamla och nyupptäckta.

Men nu måste jag gripa mig an tidningen Nyckelharpan om vi ska få ut något nummer i tid den här gången.

Sture Möllerman

Håll harpan i trim!

LYSSNAT PÅ

STORSVARTEN.

Olov Johansson – en av våra främsta låtspelmän på nyckelharpa och fiol, världsmästare 1990 på både kromatisk nyckelharpa och gammelharpa, medlem i gruppen *Väsen*, en av spelmännen som bidragit till *Nordmans* stora framgångar, inspiratör och lärare vid åtskilliga folkmusikkurser, ... Ja, det finns mycket att lägga till denne spelmans meriter.

Efter att tidigare ha medverkat i ett flertal inspelningar har nu Olov Johansson kommit ut med en egen CD, *Storsvarten*, där också några av de musiker ingår som han tycker bäst om att spela med: Mikael Marin fiol/viola, Roger Tallroth 12-strängad gitarr/bosoki/oktavmandolin, Anders Bromander orgel/flygel, Claudia Müller flöjt och Mats Olofsson cello. Johan spelar själv 3-radig kromatisk nyckelharpa, kontrabasharpa och i en av låtarna fiol.

Låtarna på denna Cd är dels egna kompositioner och dels gamla låtar Olov lärt sig av Ivar och Curt Tallroth i traditionen Bohlin/Hellstedt.

Hela inspelningen som kännetecknas av ett personligt och briljant spel är omväxlande och rik på överraskningar. Både i solospelet och i samspelet. Det måste tilltala även den mest kräsna lyssnaren.

Jag hoppas att denna Cd även kommer att spridas långt utanför våra kretsar. Det är inspelningar av den här kvaliteten som kan höja statusen på svensk folkmusik, en konst som oförtjänt och alltför ofta ses över axeln.

Skivan är inspelad i Bälinge kyrka 1997 och producerad av Olle Paulsson, Drone.

Sture Möllerman

Kallelse till årsmöte i Föreningen Nyckelharpan

Härmed kallas samtliga medlemmar till föreningens årsmöte i anslutning till vårens andra ordinarie onsdagsträff den 11:e mars 1998 kl 19.00 i Hartwicksta Huset, "Katedralen", S:t Paulsgatan 39B i Stockholm.

Dagordning:

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Fastställande av röstlängd.
4. Fastställande av fortsatt dagordning.
5. Fråga om mötet utlysts enligt stadgarna.
6. Val av justeringsmän att jämte ordföranden justera protokollet.
7. Styrelsens verksamhetsberättelse med resultat- och balansräkning för det gångna verksamhetsåret samt budget för det nya.
8. Revisionsberättelse samt fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen avser.
9. Fastställande av kommande års medlemsavgift.
10. Val av styrelse, revisorer, funktionärer och valberedning.
11. Eventuella motioner och propositioner.
12. Årets planering.
13. Övriga frågor.

Styrelsen

Föreningen Nyckelharpan verksamhetsberättelse för år 1997

Föreningen Nyckelharpan är en ideell förening med syfte att främja nyckelharpsspelet och musiktraditioner samt det allmänna intresset för instrumentet. Styrelsen för föreningen har sedan årsmötet den 13 mars 1997 haft följande sammansättning:

Ordförande: Sture Möllerman

Sekreterare: Anne-Marie Tärnström

Kassör: Paul Westman

Ledamöter: Ingemar Aronsson, Bertil Wettersten

Suppleanter: Christer Kvarne, Bertil Svensk

Revisorer: Kjell Wigforss, Björn Kallstenius

Revisorsuppleanter: Claus Gomer, Nils Gomer

Övriga funktionärer:

Matrikelförare: Bertil Svensk

Valberedning*: Margaretha Malmberg, Claus Gomer

*) Vald vid medlemsmöte 9 oktober 1997.

Styrelsen har sammanträtt fem gånger under verksamhetsåret. Ordinarie årsmöte hölls den 13 mars i Hartwickska huset, S:t Paulsgatan 39B i Stockholm och därutöver ett medlemsmöte den 9 oktober.

Antalet medlemmar den 31/12 1997 var 354 st, 199 fullbetalande och 155 tidningsprenumeranter. Fem nya medlemmar har under hösten funnit föreningen och anmält sig via Internet.

Medlemstidningen Nyckelharpan har utkommit med fyra nummer under Sture Möllermans och Anne-Marie Tärnströms redaktörsskap. Följande institutioner erhåller tidningen Nyckelharpan kostnadsfritt: Eric Sahlströms minnesfond, Folklore Centrum, Institutionen för folkmusik vid Musikhögskolan i Stockholm, Svensk tidskrift för musikkforskning, Musikvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet, Svenskt musikhistoriskt arkiv samt Svenskt visarkiv. Föreningen har även under 1997 sponsrats i form av mycket förmånliga villkor vid tryckning av tidningen genom Birger Gustavson AB.

I samarbete med ABF Södermalm har anordnats spelträffar i Hartwickska huset torsdagar, kl 19-22.

6 februari spelträff med Peter "Puma" Hedlund som gästspelman.

13 mars årsmöte, då videofilmen "Farsans låtar" av Mona Sjöström visades. Filmen handlar om Albin, Henry och Ceylon Wallin.

26 mars (en onsdag) besök på musikmuseet med rundvandring och spel i museets lokaler. Dessvärre var den bokade guiden sjuk, men kvällen var ändå mycket lyckad.

10 april spelträff med Gösta Sandström.

15 maj spelträff med Niklas Roswall.

Höstens torsdagsträffar inleddes den 11 september med Henry Wallin som gäst.

Lördagen 18 oktober återvände Henry och deltog som spelledare och inspiratör vid en endagskurs i Bandhagens gymnasium.

9 oktober hölls medlemsmöte, då en valberedning för föreningen tillsattes.

13 november spelträff med Lena och Ingvar Jörpeland – som spelar gammelharpor – samt dragspelaren Leif Sällqvist.

11 december avslutades året med en julfest där föreningen bjöd på förtäring.

Stockholm mars 1998

Sture Möllerman
ordf.

Anne-Marie Tärnström
sekr.

Paul Westman
kassör

Ingemar Aronsson Bertil Wettersten
ledamöter

Årsredovisning för räkenskapsåret 1997

BALANSRÄKNING PER 97 01 01

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder och eget kapital</i>	
Postgiro	3.596	Kapital	34.946
Girokapital	54.903	Årets överskott	23.553
	58.499		58.499

RESULTATRÄKNING FÖR 1997

<i>Kostnader</i>		<i>Intäkter</i>	
Porto	9.468	Medlemsavgifter	41.355
Kontorskostnader	163	Räntor	2.936
Kurskostnader	12.945		
Uppvaktningar	935		
Årets överskott	20.780		
	44.291		44.291

BALANSRÄKNING PER 97 12 31

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder och eget kapital</i>	
Kassa	328	Kapital	58.499
Postgiro	2.560	Årets överskott	20.780
Girokapital	76.383		
	79.279		79.279

VM i Nyckelharpa

För femte gången anordnar Eric Sahlströms minnesfond världsmästerskap i nyckelharpspel. Årets tävlingar hålls på Solidenscenen, Skansen i Stockholm den 30 maj (Pingstafton).

Uppspelningarna börjar klockan 11.00 och beräknas därefter pågå i tre till fyra timmar, beroende på deltagarantalet. I händelse av alltför dåligt väder flyttas tävlingarna till intilliggande inomhusscenen.

Man tävlar individuellt i två klasser: en för gammelharpa – ett begrepp som innefattar alla modeller som spelades före år 1900 – och en för den moderna nyckelharpan. I denna klass har hittills enbart förekommit den treradiga kromatiska typen.

Publiken får som vanligt rösta fram "publikens favorit".

Prisudelning klockan 18.00 då de nya (?) världsmästarna och publikens favorit utropas.

För mer information
och anmälan till tävlingarna kontakta
Gunnar Ahlbäck 0295 - 430 79
eller Gunnar Fredelius 08 - 647 66

Det går också bra att kontakta Gunnar Fredelius på e-post gunnar.f@earthling.net

TIDIGARE ÅRS MÄSTARE

Österbybruk 1990

Gammelharpa: Olov Johansson

Modern nyckelharpa: Olov Johansson

Stockholm 1992

Gammelharpa: Hasse Gille

Modern nyckelharpa: Peter "Puma" Hedlund

Linköping 1994

Gammelharpa: Lena Jörpeland

Modern nyckelharpa: Anders Mattsson

Österbybruk 1996

Gammelharpa: Lena Jörpeland

Modern nyckelharpa: Niklas Roswall

"Publikens favorit" vanns 1992 och 1994 av Anders Mattsson. 1996 blev vinnaren Niklas Roswall.

SPELM på Skan

I direkt anslutning till nyckelharpotävlingarna hålles även denna dag en spelmansstämma på Skansen. Dessa två folk-musikaliska begivenheter utgör final för Upplands månad på Skansen – ett evenemang som ingår i Kulturhuvudstads-året 1998.

Ansvariga för spelmansstämman är Föreningen Nyckelharpan i samarbete med Stockholms Spelmansgille och Uplands Spelmansförbund.

Detta blir en stämma inte enbart med nyckelharpor utan för spelmän med alla sorters folkmusikinstrument. Denna dag är det fritt inträde för spelmän som visar upp sitt instrument vid huvudentrén. Alla är hjärtligt välkomna.

Vi börjar dagen redan kl 10.30 med ett tjugominuters allspel på Solidenscenen. Detta för att värma upp både publik och alla tävlande spelmän. När sedan uppspelningarna tar vid, är det fritt fram för buskspel men på behörigt avstånd från Soliden, så de tävlande inte störs. Skansenområdet bjuder på en mängd platser, väl lämpade för gruppspel. Många kommer naturligtvis att sitta bänkade framför scenen och ta del av de tävlandes prestationer, men att gå runt och träffa andra spelmän för samspel och prat är väl annars det som hör en stämma till. Så ska det även vara under denna pingstafton.

Sahlströmsfonden planerar även att ha en nyckelharputställning i den för några år sedan uppförda logen mellan Solidenscenen och Bollnästorget. Där kommer även att finnas levande musik så snart som låtarna från Solidenscenen tystnat.

Klockan 17.20 samlas återigen samtliga spelmän för ett avslutande allspel. Därefter – 18.00 – utropas världsmästarna och "publikens favorit" på nyckelharpa.

För mer information om stämman,
kontakta Sture Möllerman 08 - 768 13 66.

FEST PÅ KVÄLLSKVISTEN

Föreningen Nyckelharpan anordnar ett samkväm med mat och musicerande för intresserade medlemmar som deltagit vid stämman. Platsen för detta blir någonstans i Stockholm i nära anslutning till kommunala kommunikationer.

Förutsättningen för detta är att tillräckligt många anmäler sig. Blir det alltför många gäller först till kvarn...

Men då har naturligtvis fullt betalande medlemmar företräde.

ANSSTÄMMA sen i Stockholm

FÖRSTA ALLSPELET

Vi har valt låtar ur den uppländska repertoaren med tanke på Skansens Upplands-månad som nu nått sin final:

Tobogubben. Polska i F-dur efter Eric Sahlström. Låten fick sitt namn av Eric Öst. Han frågade Eric Sahlström en gång när de två var på turné i Japan vad låten hette. Den hade då inget namn. "Den får heta Tobogubben efter dig", sa Eric Öst. Sahlström var ju från Tobo.

Björklingslåten. Marsch i C-dur efter fiolspelmanen "Gås-Anders", Anders Ljungkvist.

Kärleksvalsens. Vals i G-dur efter Anders Sahlström, far till Eric. Denna låt finns i flera varianter; en av dem från Orust under namnet "Kysen" efter Johan Emil Andersson Dristig. Ursprunget till låten lär komma från en vals i ett folklustspel "Den ondes besegrare" någon gång under sekelskiftet.

Vendelpolskan av "Viksta-Lasse", Leonard Larsson. Den komponerades till Sahlströmsstämman i Vendel. G-dur.

ANDRA ALLSPELET

Även här blir det upplandslåtar av det mer kända slaget:

Långbacka Jans polska. D-dur. Jan Holmgren från Rasbo i norra Uppland var en styv spelman som utöver låtspelandet även besatt övernaturliga kunskaper.

Iskällarbacken. Gånglåt som spelades vid midsommarfesten då ölet skulle bäras upp från iskällaren. G-dur.

Dannemoravalsen eller Hellgrens vals i F-dur efter Henry och Ceylon Wallin som förvaltat och fört "farsans låtar" vidare.

Brännvinslåten. C-dur. Kallas ibland även Högtidsmarschen. Låten har tidigare tillskrivits Gås-Anders, men senare forskning har ej kunnat bekräfta detta.

Styfbergs schottis i G-dur. Karl Styfberg var skomakare och nyckelharpspelare, en av Eric Sahlströms läromästare och många spelkamrater.

Föranmälan till kvällsfesten

Fyll i och sänd denna svarstalong till Föreningen Nyckelharpan, c/o Möllerman, Ridderstigen 17 A, 183 30 Täby.

Kostnad för festen är 50:- per person. I priset ingår mat och dryck samt kaffe.

Föranmälan ska ha kommit in *senast 28 mars* och registreras i tur och ordning. Inbetalningskort, vägbeskrivning m m utsändes i början av april.

Vänta inte för länge med anmälan!

- Ja tack, jag kommer gärna på Föreningen Nyckelharpan's Pingstaftonfest.
 Jag vill bjuda med mig min käre/kära.

Namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Telefon: _____

Namn på ev. medbjuden: _____

KANONPOLSKA

Gunnar Valkare 1973

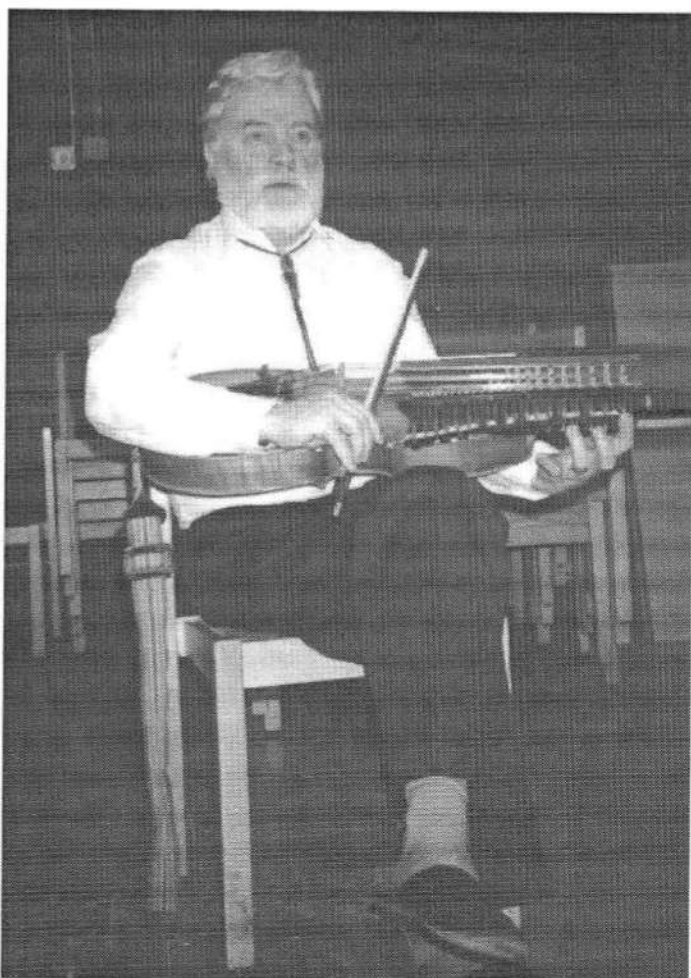
Denna polska benämnes kanonpolska bl.a därför att dess tre reprisar går att spela i kanon. Således: om låten spelas av en stor grupp musiker kan de spela repriserna ett fritt antal gånger så att det "sprider ut sig" över hela låten. Den bör spelas länge.

G.V.

Porto

Föreningen Nyckelharpan
 c/o Möllerman
 Riddarstigen 17 A
 183 30 Täby

Mats Liljeholm på Hartwickska Huset

Foto: Marianne Möllerman.

Peter "Puma" Hedlund, Åsa Jinder, Peter Erson (som gick bort alldeles för tidigt), Ragnar Berglund... för att bara nämna några. Där finns en gemensam nämnare förutom mästerligt nyckelharpspel: Alla har haft samma läromästare, Mats Liljeholm från Kungsängen.

Vem är då denne spelman som lyckats sätta så djupa spår i folkmusiksverige?

För att i någon mån stilla vår nyfikenhet, bjöd Föreningen Nyckelharpan in honom till årets första träff på Hartwickska Huset. Inte för att vi trodde oss om att med Mats hjälp kunna nå upp till den högre spelnivån, men skämt åsido – lite kunde vi kanske få hjälp med. Och att bli inspirerade av nya spelmanskontakter är någonting som vi i föreningen sätter stort värde på.

Fjorton harpspelare infann sig denna kväll. Mats startade med en polska som ingen av oss tidigare hört, Kanonpolska av Bertil Valkare. Vi fick också möjlighet att lära in den; inlärningstempot var högt men låten återkom fler gånger under kvällen.

Mats var naturligtvis även nyfiken på oss och ville gärna höra om någon hade egna kompositioner på sin repertoar. Blygseln försvann på några håll, nervositeten släppte och stämningen steg i lokalen.

Snart kom det vi alla hade väntat på. Mats gav en mängd prov på sitt mästerliga spel. Udda och annorlunda låtar – inte bara traditionella sådana. Varvat med egna kompositioner i

de mest skiftande tonarter fick vi även höra både tolvtonsmusik samt några takter ur Sven-Erik Johanssons Nyckelharpskonsert. (Den finns inspelad i sin helhet med Mats på Nyckelharpa i Stockholms Konserthus 1974 och utgiven på Caprice.)

– Det är viktigt att visa nyckelharpans möjligheter i flera sammanhang än enbart det rent folkmusikaliska. Instrumentet har, om det behandlas rätt, oändade möjligheter och är ett fullgott instrument, enligt Mats.

Vi fick även en hel del historier till låtarna serverade. Bland annat hur man kan bli tvungen att skaffa sig frack p g av plötsligt och oplanerat medlemskap i Par Bricole.

Efter kvällens sedvanliga fikapaus som som blev något senare än vanligt (Ingen protesterade!), var det dags för allspel. Tempot blev lite högre än vanligt och några av låtarna i knivigaste laget. Men spelet var glatt och låtarna beledsagades denna gång av högst personliga och kluriga stämmor.

Som avslutning påminde Mats om den kompositionstävling som utlysts till minnet av hälsingespelmannen Jon-Erik Hall, Hassela. Mer om denna lättävling finns att läsa i förra numret av Nyckelharpan.

Sture Möllerman

P.S.

Efter telefonkontakt med Bertil Valkare fick vi tillåtelse att publicera Kanonpolskan i vår tidning.

Tack!

Peter med sin Ford Tudor Standard 1938.

Foto: Styrbjörn Bergelt.

PETER PUMA HEDLUND

"Varför spelar du nyckelharpa, du som kan spela fiol?" Frågan kan man ställas inför när man som Peter Puma Hedlund rör sig i musikkretsar där folkmusik inte är en självklarhet.

Folkmusikens ställning har stärkts betydligt genom inrättandet av en egen institution vid Musikhögskolan i Stockholm. Peter Puma Hedlund är en av lärarna i nyckelharpa vid institutionen, och han anser att elever med nyckelharpa som huvudinstrument respekteras lika väl som övriga instrumentaler. Dock är det en bit kvar innan den synen genomsyrar hela musiksverige.

Men vem är Puma, byggnadsarbetare, riksspelman, världsmästare i kromatisk nyckelharpa 1992?

Peter Hedlund kommer från Kungsängen norr om Stockholm, men hur tillnamnet Puma kom in i bilden vet han inte - det har funnits där sedan 5-årsåldern. Han började sin musikaliska bana i skolan med att spela mandolin, fortsatte med fiol för musikläraren och spelmannen Mats Kuoppala, numera Liljeholm. Genom Mats försorg kom Puma med på den första nyckelharpskurs som hölls vid Säbyholmsskolan i Bro, på försommaren 1972. Han kände ingen särskild entusiasm för instrumentet, inte förrän det en av kvällarna hölls konsert med Eric Sahlström. Då tände det till. Redan på hösten -72 köpte han sin första egna harpa av Eric och sommaren därpå var han tillbaka vid säbyholmskursen, men nu som assistent.

Under de första åren åkte Peter till olika spelmän för att lyssna och lära - Hasse Gille, Ragnar Berglund och naturligtvis Eric Sahlström, som han spelat mycket tillsammans med. Mellan besöken satt han hemma själv och övade. Så småningom kom spelkamrater in i bilden, främst var det Janne Bergström och Peter Ersson. Med de två sistnämnda spelade

han i flera år under namnet *Knaverlek*. De var även med vid bildandet av *Norrtelje elitkapell* 1974. Kapellet håller fortfarande igång, även om alla medlemmar inte finns kvar, det består idag av Puma, Tomas Adeborn, Sven Fredriksson, Sten Blomström, P O Gladh, Mats Andersson och Lennart Törnqvist. Fyra skivor har Elitkapellet gett ut, och det är inte uteslutet att det blir fler. Peters senaste CD, soloskivan Puma, gavs ut 1993.

Numera spelar Peter också med sin fru som är musikle-
rare med blockflöjt som huvudämne. Karin Hedlund är även riksspelman på fiol, och tillsammans spelar de mycket uppländskt men även östgötalåtar - Karin kommer ursprungligen från Linköping.

Undervisat i nyckelharpspel har Puma gjort nästan ända sedan han själv började med instrumentet på allvar. På säbyholmskurserna i början av 70-talet deltog han redan andra sommaren som assistent, året därefter lärare och under många somrar har han verkat vid kurserna i Ekebyholm i Rimbo. Under sina närmare 30 år som spelman har han även rest land och rike runt och hållit kurser för grupper och föreningar.

Så är det förstås enskild undervisning. Det kan vara människor som ringer och vill ha lektioner, eller i Solna kulturskola, där vi befinner oss under intervjun, eller vid Musikhögskolan i Stockholm. Ska man spela med Puma - alltså ta spellektioner - ska man vara inställd på att jobba. Annars är det meningslöst, enligt honom själv. När han undervisar är han mån om att lära ut dubbelgrepp, utsmyckningar och 'finesser' så eleverna kan använda dem i sitt musicerande. Däremot vill han inte att hans elever ska bli som 'kopior' av honom själv, ta efter stråk, drillar, dubbelgrepp etc. exakt. Det är viktigt att försöka utveckla sitt spel

så det blir personligt. Självklart ska man lära ut finger-sättning, stråk och annat som underlättar och förbättrar spelet, men det måste finnas utrymme för vars och ens personlighet.

Repertoaren när det gäller undervisningen för grupper eller enskilda är naturligt nog till stor del den uppländska musiken, men Puma betonar att man inte behöver hålla sig strikt till den på grund av att man spelar nyckelharpa. Vid kurser ute i landet uppmuntrar han spelmän att ta upp det egna landskapets eller områdets repertoar – det vore tråkigt om nyckelharpspelare spelade samma musik var än i landet man bor! I sitt eget spel har Peter tagit in låtar från andra landskap, andra länder – Irland till exempel – och även ur den klassiska musiken. Just nu är en av favoriterna ett relativt välkänt stycke, J.S. Bachs Badinerie ur svit i h-moll. Kerstin Macklin tycker han också visar hur bra nyckelharpa passar för äldre musik genom sin CD *L'agréable*.

De äldre spelmännen och den traditionella nyckelharpsmusiken får dock inte glömmas bort, snarare borde yngre spelmän i än större utsträckning lyssna på och ta tillvara de äldres kunskaper, han nämner Hasse Gille, Nisse Nordström, Sture Sahlström och Gösta Sandström som exempel. Det är de, som borde vara de stora förebilderna för de unga spelmännen, inte Puma själv eller andra i hans generation. Man ska inte satsa allt på spelteknik – det är inte teknisk skicklighet allena som gör en bra spelman!

För Peter Puma har musiken hittills aldrig varit det huvudsakliga levebrödet. Han har arbetat inom byggbranschen men blev för några år sedan friställd, arbetslös. Idag utnyttjar han sin tid till att öva så mycket som möjligt, flera timmar om dagen, och att få ihop så många engagemang,

Foto taget i Säbyholm, Bro 1972 av Anne-Marie Tärnström.

speljobb som möjligt. Speluppdrag mottages gärna – det är bara att slå en signal!

Men, varför spelar du nyckelharpa – egentligen? Ja, varför? För att det är så jävla kul, helt enkelt. Någon djupare förklaring behövs inte.

Anne-Marie Tärnström

(som också började sin nyckelharpsbana i Säbyholm 1972).

Iste, Hälsingland på hösten 1993 då Peter och Karin höll låtkurs för Täby Spelmansgille. Peter i bakre raden till vänster. Karin till höger i bilden bredvid Gösta Sandström. Foto: Sture Möllerman.

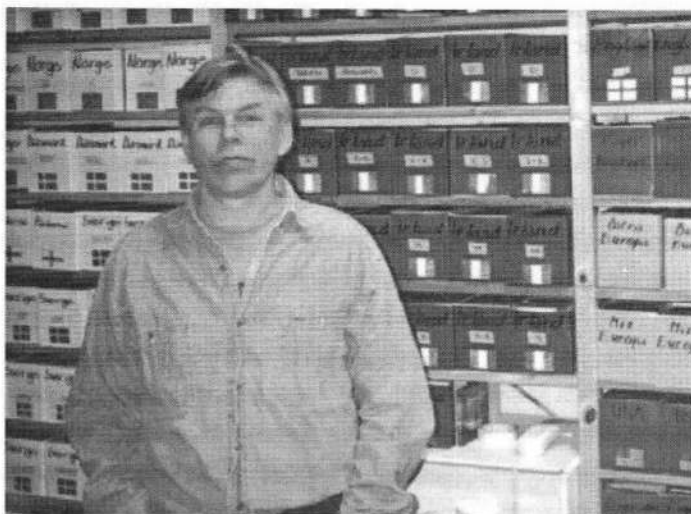
Ett besök hos Pierre Alwert och folkmusikbutiken Rotspel.

Den flitige spelmanstämmbesökaren kan knappast undgå att någon gång möta Pierre Alwert. Med ett brett sortiment folkmusik på CD, kassetter, nothäften och böcker brukar han finnas där folkmusikentusiasterna samlas.

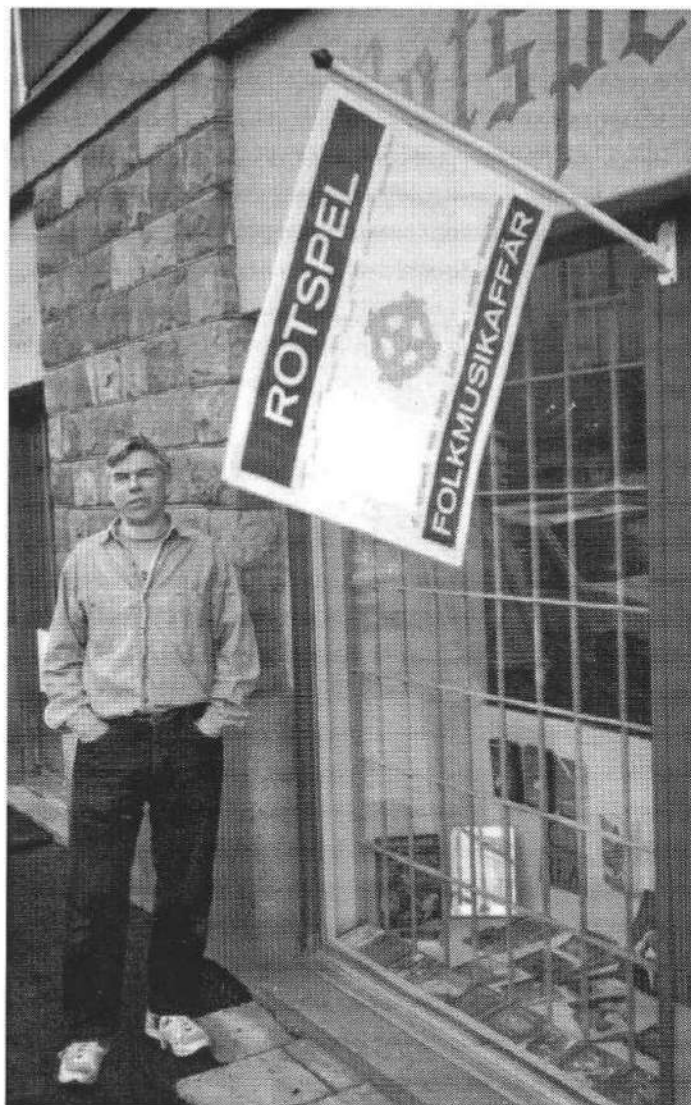
Det hela började 1982 då Pierre reste till en folkmusikfestival i Danmark och där lyckades sälja allt han tagit med sig i form av skivor och band. Sortimentet var naturligtvis inte så stort den gången, men han såg strax möjligheten att kunna försörja sig på verksamheten.

Idag har nog de flesta av oss spelmän och folkmusikentusiaster sett annonser och flygblad från *Rotspel*, företaget som sedan många år tillhandahåller det mesta i folkmusikväg. I höstas öppnade Pierre även en butik, på Tulegatan i Stockholm och för att vara helt med i tiden finns nu Rotspel också på Internet. (Med många länkar till andra intressanta musiksidor.)

Söker man efter traditionell folkmusik i våra stora varuhus skivavdelningar, är utbudet oftast näst intill obefintligt. En eller annan titel kan ibland gömma sig bakom svensktoppsartisterna. Men då ska man ha tur.

Det är trångt men mycket välordnat i alla hyllorna.

I Rotspels lilla folkmusikbutik finns över 2.000 titlar. Ändå är det nästan bara folkmusik från Europa och Nordamerika och ingen sk världsmusik. Irländska delen är störst med 700. Sverige har idag runt 200. I den planerade katalogen kommer det att ingå totalt cirka 3.700 titlar!

I butiken finns även noter, böcker, tidskrifter (Pierre plussade extra för Izzy Youngs blad från Folklore Centrum), T-shirts, konsertbiljetter och enklare instrument. Allt trängs på hyllorna.

När jag var där i februari, berättade Pierre att han hade planer på att anordna någon form av minikonsert; en eller två spelmän i ett hörn av butiken. Det tror jag skulle vara mycket uppskattat, men det blir nog trångt.

Nu bor ju inte alla i Stockholm, men man kan fortfarande använda sig av postorder. Telefon och fax är 08 - 16 04 04. Internet är www.rotspel.a.se

Folkmusikbutiken Rotspel ligger på Tulegatan 37 och är öppet vardagar 12 - 18, lördag 10 - 15.

Sture Möllerman